herpy

PILGIFTFROSKER

Ecuador Poison Frog

Ameerega bilinguis

Ameerega bilinguis er en liten, dagaktiv pilgiftfrosk på 17-23 mm fra løvlaget i regnskogen i det nordvestlige Amazonas-lavlandet. Ryggen er svart med røde knotter, og undersiden er lyseblå med svarte tegninger. Arten holdes sjelden, og det finnes bare lite kunnskap om stellet.

Familie: Dendrobatidae Tidligere navn: *Epipedobates bilinguis*

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**17-23 mm** snute-kloakk-lengde
Levealder	**10-15 år**
Aktiv	**Om dagen**
Levevis	**Bakkelevende**
Biotop	**Regnskog**
Hudgift i naturen	**Mild**
Hudgift i fangenskap	**Ingen** Oppdrettede dyr. Viltfangede dyr kan beholde giften lenge
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**40 × 40 × 40 cm** L × B × H for 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**25-26 °C**
Temperatur, natt	**20-22 °C**
Luftfuktighet	**70-100 %**
Vann	**Vannskål** dybde 1-2 cm
UVB	**Valgfritt** Ferguson-sone 1
Kosthold	**Små leddyr (spretthaler, bananfluer)**
Holdes	**Parvis eller i gruppe**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Utvikling	**Rumpetrollene bæres til vann**
Egglegging	**På bakken**
Egg per legging	**4-16**
Klekking	**10-22 dager**
Larvetid	**70-90 dager** fra klekking til metamorfose
Larvefôr	**Alger/planter og ferdigfôr**
Yngelpleie	**Vokter eggene og bærer rumpetrollene**

VERN OG PAPIRER

CITES	**Liste II**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Ameerega bilinguis er en liten art i slekten *Ameerega*. Hannen måler 17-20 mm og hunnen 19-23 mm fra snute til kloakk, så frosken er langt mindre enn store slektninger som *Ameerega trivittata*. Ryggen er svart med flate, røde knotter, flankene er svarte med en lyseblå stripe, og undersiden er lyseblå med svarte, utydelig avgrensede tegninger som blir mer blå mot kloakken. Det sitter gule flekker der for- og bakbeina møter kroppen. Øynene er svarte og forholdsvis små, og hodet er nesten like bredt som kroppen.

Arten ble beskrevet i 1989 av Karl-Heinz Jungfer og sto en tid i slekten *Epipedobates*. Artsnavnet *bilinguis* henviser til hannens rop, som består av to pulser. Den nært beslektede *Ameerega parvula* lever lenger sør.

De klare fargene advarer rovdyr om at huden er giftig. Pilgiftfrosker lager ikke giften selv, men tar opp alkaloider fra føden i naturen. Hvor giftig *A. bilinguis* er, er ikke dokumentert. Oppdrettede dyr som bare får spretthaler og bananfluer, er ikke giftige, men vask likevel hendene etter arbeid i terrariet.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl

Utbredelse og leveområde

Ameerega bilinguis lever i det nordvestlige Amazonas-lavlandet: i Ecuador i provinsene øst for Andesfjellene (blant annet Napo, Sucumbíos og Orellana), i det sørvestlige Colombia (Putumayo) og i det nordlige Peru (Loreto). Arten finnes fra omtrent 100 til 800 m over havet.

Den forekommer i flere verneområder, blant andre Yasuní nasjonalpark og Limoncocha biologiske reservat. I det nordlige Amazonas-lavlandet i Ecuador avløser *A. bilinguis* den nært beslektede *Ameerega parvula*, som lever lenger sør.

> **Naturlig utbredelse:** Colombia, Ecuador og Peru.

LEVEOMRÅDE

Ameerega bilinguis lever i løvlaget på skogbunnen i primær og sekundær regnskog i lavlandet, ofte tett ved bekker og små vassdrag. Den finnes også i skog som oversvømmes en del av året, men bare når bakken er tørr. Hannene roper fra litt hevede plasser, og hunnen legger eggene på bakken i løvet. Hannen vokter eggene og bærer senere rumpetrollene til en vannpytt eller en langsomt rennende bekk.

Klimaet er varmt og fuktig hele året, og nettene er bare noen få grader kjøligere enn dagene. Skogrydding til landbruk og tømmer fjerner leveområde lokalt, men IUCN vurderer arten som ikke truet.

Les mer: Oppdrett av rumpetroll

Stell

TERRARIET

Det finnes bare lite kunnskap om stellet av *Ameerega bilinguis*, men arten holdes i små antall, og grunntallene for terrariet er kjent. Den stelles som andre små *Ameerega*-arter fra løvlaget i regnskogen. Den nært beslektede *Ameerega parvula* har de samme kravene, og *Allobates femoralis* lever i de samme skogene.

Et terrarium på minst 40 × 40 × 40 cm (lengde × bredde × høyde) passer til et par; skal det holdes en gruppe, må terrariet være større. Arten lever på bakken, så gulvarealet er viktigere enn høyden. Et regnanlegg og en tåkemaskin gjør det lettere å holde klimaet. Glass holder på fuktigheten, og lokket eller fronten må ha nettflater, slik at luften ikke står stille.

Bunnen bygges bioaktiv: et drenslag av ekspanderte leirkuler nederst, et nett som skillelag og over det en fuktig, åpen jord av kokosfiber, orkidébark og sphagnum. Legg et tykt lag tørket løv øverst, for det er froskens naturlige leveområde og gir skjul. Tilsett spretthaler og små tanglopper, som holder bunnen ren og er ekstra føde. Innred med bregner, mose, rotstykker og korkbark, slik at det er mange skjul og brutte synslinjer. Fjern døde blader og mugg.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon Les mer: Terrarieoppsett og bioaktiv bunn

TEMPERATUR

Dagtemperaturen er 25-26 °C, og om natten senkes den 4-5 grader til 20-22 °C. Arten er knyttet til skogbunnens jevne klima og tåler varme dårlig; temperaturer over 28 °C er en risiko, særlig hvis luften samtidig står stille.

Terrariet skal ikke ha et varmepunkt. Er rommet for kaldt, kan en svak oppvarming av rommet eller en varmematte på siden av terrariet hjelpe. Hold terrariet unna direkte sol, og sjekk temperaturen med et termometer nede ved bunnen. Vinterdvale er ikke aktuelt, for klimaet har ingen kjølig årstid.

Les mer: Varme og temperatur Les mer: Vinterdvale og årstider

LUFTFUKTIGHET OG DUSJING

Luftfuktigheten skal være nær 100 % morgen og kveld, gjerne med tåke, og kan falle til 70-80 % i løpet av dagen. Sprut løvlaget og plantene grundig morgen og kveld, eller bruk et regnanlegg eller en tåkemaskin på timer. Hold løvlaget fuktig, men ikke vannfylt. Bruk regnvann, osmosevann eller avklorert vann uten tilsetninger.

Pass på at luften ikke står stille: gode ventilasjonsflater forebygger mugg og bakterier. Blir det for tørt, søker froskene skjul og slutter å spise. Et hygrometer nede ved bunnen viser om nivået holder.

VANN OG VANNKVALITET

En flat vannskål med 1-2 cm vann gir froskene mulighet til å drikke og er nødvendig hvis det skal yngles, for hannen setter rumpetrollene av der. Skålen må ha en skråning eller stein, slik at en frosk kan komme opp igjen. Bruk regnvann, osmosevann eller avklort springvann uten tilsetninger. Bytt vannet ofte, helst hver dag til annenhver dag, og skrubb skålen, slik at det ikke oppstår belegg. Amfibier tar opp stoffer gjennom huden, så rengjøringsmidler, såpe og kjemikalier må ikke komme i nærheten av vannet eller terrariet.

LYS OG UVB

Lyset skal først og fremst gi plantene en dag-natt-rytme på omtrent 12 timer, og her er en LED-lampe til planter nok. UVB er ikke nødvendig for pilgiftfrosker, så det er valgfritt. Velges UVB, passer en svak lampe tilsvarende Ferguson-sone 1, med rikelig skygge og skjul å trekke inn i. Frosken lever i skogbunnens halvlys, så lyset må ikke være skarpt.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Fôret er små, levende leddyr: spretthaler og bananfluer (*Drosophila melanogaster*), mikrosirisser, siktet engplankton og små tanglopper. Frosken er liten, så større fôrdyr som *Drosophila hydei* passer bare til de voksne. Fôr daglig til unger og tre til fire ganger i uken til voksne, og tilby så mye som froskene spiser på kort tid. Dryss fôrdyrene med kalk ved hvert måltid og med et vitamin- og mineralpreparat en til to ganger i uken.

Spretthaler og bananfluer kan holdes i egne kulturer, slik at det alltid er fôr.

Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Arten er dagaktiv og lever mest på bakken, men hannene klatrer gjerne opp på litt hevede plasser for å rope. Den kan holdes i par eller i en gruppe hvis terrariet er stort nok til at hannene kan holde avstand. Frosken er ikke et dyr til håndtering: huden er følsom, og stress gjør dyret mottakelig for sykdom. Flytt den med et rent, fuktig beger ved rengjøring.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hunnen er litt større enn hannen (19-23 mm mot 17-20 mm), og hannen roper med et rop i to pulser. Alderen ved kjønnsmodenhet er ikke dokumentert. Et par sikres best ved å holde en gruppe unge dyr sammen og vente til to dyr søker sammen, eller ved å velge en ropende hann og en tydelig større hunn.

PARRING

Hannen roper fra et litt hevet sted, og hunnen følger etter til et skjult sted i løvet. Kraftigere sprøyting, en litt kjøligere natt og friske vannskift kan sette i gang yngleatferden. Detaljene i paringen er ikke beskrevet for arten.

EGG OG RUMPETROLL

En kull er på 4-16 egg på omkring 2 mm, i terrariet oftest omkring 6. Hunnen legger dem i løvet, i terrariet gjerne i en filmboks eller en petriskål under et halvt kokosnøttskall. Hannen blir hos eggene og vokter dem. Når de er klekket, bærer han rumpetrollene på ryggen til vann.

Rumpetrollene kan oppdrettes i små beholdere med regn- eller osmosevann ved 24-26 °C. De fôres med flakfôr, alger og bløtgjort plantefôr, og vannet må være rent. Rengjør beholderne ofte.

METAMORFOSE

Eggene klekkes etter 10-15 dager i terrariet; i naturen tar det 18-22 dager. Rumpetrollene bruker 70-90 dager på å nå metamorfosen. Når forbena har kommet frem, må rumpetrollet kunne komme opp av vannet: senk vannstanden, og legg en øy av sphagnum eller et stykke bark i beholderen. Etter forvandlingen oppholder den lille frosken seg mest på land, og halen krymper i løpet av noen dager. Hold dyret fuktig og rolig, og fôr når halen er borte.

OPPDRETT AV UNGER

De nyforvandlede ungene er svært små og tar bare de minste fôrdyrene: nyklekte spretthaler og vingeløse bananfluer av arten *Drosophila melanogaster*. Oppdrettet foregår i et lite terrarium med fuktig løv, mose og skjul, og fôret dryssest daglig med kalk. Ungene kan holdes i en gruppe så lenge det er nok plass til at de kan gå hver sin vei.

Helse og vanlige feil

Det finnes ingen artsspesifikk kunnskap om sykdommer hos *Ameerega bilinguis*. De vanlige problemene for pilgiftfrosker i terrarier gjelder også her:

- For lav luftfuktighet og stillestående luft gir tørre, stressede dyr som slutter å spise.
- Mugg, bakterier og skitt i terrariet gir hudproblemer og infeksjoner. Fjern mugg og døde planter, og bytt vann ofte.
- Manglende kalk og vitaminer gir skjelettsykdom (hevelser, skjeve bein, kramper).
- Parasitter (for eksempel rundmark og flagellater) viser seg som vekttap til tross for god appetitt.
- Temperaturer over 28 °C er farlige.

Gå til en veterinær med kunnskap om amfibier hvis frosken er mager, sitter apatisk eller har sår på huden.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.